

2017

Závěrečná správa

Kontrola hospodárenia s majetkom v obci Turá

Závěrečná správa

Kontrola hospodárenia s majetkom v obci Turá

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrik, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCI KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Alexandra Hanzenová

Nitra, august 2017

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	4
ZHRNUTIE	5
1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE	6
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE	6
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA	6
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU.....	7
5 ZÁVER	8
KONTAKT	8

ZOZNAM SKRATIEK A SKRÁTENÝCH POMENOVANÍ

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
EÚ	Európska únia
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OZ	Obecné zastupiteľstvo
zákon o finančnej kontrole a audite (1)	Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o finančnej kontrole a audite (2)	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o majetku obcí	Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov
zákon o NKÚ SR	Zákon NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
zákon o obecnom zriadení	Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy	Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

ZHRNUTIE

NKÚ SR vykonal kontrolu v obci Turá. Jej predmetom bol rozpočet obce, jeho plnenie; dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami; nakladanie s majetkom a záväzkami; vnútorný kontrolný systém.

Kontrola NKÚ SR zistila viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov. Pri hospodárení s finančnými prostriedkami v obci dochádzalo k porušovaniu finančnej disciplíny v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, a to umožnením bezdôvodného obohatenia, neoprávneným použitím a nehospodárnym vynakladaním finančných prostriedkov, či zaväzovaním sa na úhrady, ktoré obec nemala v rozpočte zabezpečené. V rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy si obec neplnila oznamovaciu povinnosť voči MF SR o svojom hospodárení a skutočnostiach v súvislosti so zavedením ozdravného režimu. Prijatím pôžičiek bez schválenia OZ bol porušený zákon o obecnom zriadení.

V rozpore so zákonom o majetku obcí bolo umožnené nadobudnúť vlastníctvo predávanej nehnuteľnosti (ornej

pôdy) ešte pred uhradením kúpnej ceny. Starosta svojim konaním, dôsledkom ktorého nastal úbytok obecného majetku uzatvorením záložnej zmluvy na nehnuteľný majetok vo vlastníctve obce (kultúrny dom), spôsobil, že obec nemala z prevodu nehnuteľnosti žiadny finančný príjem, čo bolo v rozpore so zákonom o obecnom zriadení. Starosta zneužil majetok obce na svoje obohatenie a v majetkovo – právnych veciach konal nad rámec svojich zákonných kompetencií bez predchádzajúceho schválenia OZ.

Obec nevytvorila účinný systém kontroly v súlade so zákonom o obecnom zriadení a so zákonom o finančnej kontrole a audite (1), (2) v platnom znení. Obec tiež nevedla svoje účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne a zrozumiteľne, teda v súlade so zákonom o účtovníctve, keď nezostavila účtovnú závierku za roky 2014, 2015 a 2016 a neuložila tieto dokumenty do registra informačného systému verejnej správy. Obec tiež nevykonala inventarizáciu majetku, záväzkov a rozdiel majetku a záväzkov za roky 2011 až 2016.

1 CIEĽ, ÚČEL A PREDMET KONTROLNEJ AKCIE

Cieľom kontrolnej akcie, v súlade so stratégiou rozvoja NKÚ SR na roky 2014 až 2020, bolo prispieť k zvýšeniu hospodárneho nakladania s majetkom subjektu územnej samosprávy a poskytnúť odporúčania na zlepšenie riadiacich a kontrolných systémov kontrolovaného subjektu.

Účelom kontrolnej akcie bolo – preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a pri nakladaní s majetkom v subjekte územnej samosprávy, a to na základe získaných informácií a doručeného podnetu NKÚ SR.

Predmetom kontroly bol – rozpočet obce, jeho plnenie; dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami; nakladanie s majetkom a záväzkami; vnútorný kontrolný systém.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR. Pri výkone kontroly bola, okrem interných kontrolórskych postupov a techník, použitá aj metodika vychádzajúca z medzinárodných kontrolórskych štandardov ISSAI 100 – Základné princípy kontroly verejného sektora a ISSAI 400 – Základné princípy kontroly súladu.

Kontrola bola vykonaná v obci Turá (s počtom obyvateľom do 250), kontrolovaným obdobím boli roky 2010 až 2017. Podľa posledných dostupných údajov za rok 2013 obec hospodárika podľa schváleného rozpočtu v sume 66 309,00 eur.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Kontrolou bola preverená správnosť financovania, oprávnenosť a opodstatnenosť pri hospodárení s finančnými prostriedkami, zostavenie záverečného účtu, stav a vývoj dlhu, ako aj správnosť vedenia účtovníctva a zostavenia účtovnej závierky.

Obec porušila zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, keď:

- nevykonávala v priebehu roka zmeny rozpočtu podľa potreby
- za roky 2014, 2015 a 2016 neposkytovala MF SR údaje o svojom rozpočtovom hospodárení prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu
- za roky 2014, 2015 a 2016 nezostavila záverečné účty
- nevypracovala návrh na zavedenie ozdravného režimu, ozdravný režim nezaviedla, a ani neoznámila MF SR, že nastali skutočnosti na jeho zavedenie.
- v roku 2012 bola starostovi obce vyplatená suma 5 004,00 eur na účel úhrady faktúry za opravu ciest a asfaltovanie bez uvedenia miesta a množstva vykonanej práce, pričom nebolo potvrdené, resp. preukázané uhradenie faktúry príslušnému dodávateľovi
- starosta obce v roku 2012 prevzal bez schválenia OZ od dodávateľa, ktorý realizoval rekonštrukciu obecného rozhlasu, pôžičku v sume 20 000,00 eur za účelom uhradenia vystavenej faktúry; uhradenie faktúry bolo nevyhnutným predpokladom, aby obec mohla požiadať Pôdohospodársku platobnú agentúru o vyplatenie už schváleného nenávratného finančného príspevku; starosta pôžičku nepoužil na úhradu faktúry v plnej výške a nenávratný finančný príspevok nedostal
- v roku 2014 prevzal starosta tovar od dodávateľa v hodnote 2 522,90 eur, ktorý preukázateľne nepoužil na zveľadenie a údržbu obecného majetku a neuhradil dodávateľské faktúry; následným exekučným konaním sa celkové výdavky obce zvýšili o príslušenstvo a trovy exekúcie v sume 2 732,07 eur

Kontrolou boli zistené aj závažné porušenia finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy:

- v roku 2011 bol z bankového účtu obce uhradený neoprávnený výdavok v sume 500,00 eur na účet fyzickej osoby
- v roku 2011 bola zaúčtovaná úhrada faktúry v sume 2 500,00 eur za výkopové práce bez špecifikovania miesta, účelu a množstva vykonanej práce, pričom nebolo potvrdené, resp. preukázané uhradenie faktúry príslušnému dodávateľovi

- v súvislosti s exekučnými konaniami, ktoré zvýšili výdavky obce o úroky z omeškania, o trovy súdneho konania a právneho zastúpenia a o trovy súdneho exekútora, bolo zistené vo viacerých prípadoch nehospodárne vynakladanie finančných prostriedkov
 - v roku 2014 prevzal starosta bez schválenia OZ pôžičku od súkromnej osoby v sume 2 700,00 eur, ktorú nezúčtoval do príjmov obce
 - napriek nepriaznivej finančnej situácii a upozorneniu audítora na zavedenie ozdravného režimu v obci, uzatvoril starosta v roku 2014 zmluvu o dielo, predmetom ktorej bolo zabezpečenie inžinierskej činnosti a vypracovanie projektovej dokumentácie na výstavbu sociálnych bytov s nižším štandardom v celkovej sume 44 328,00 eur
 - starosta nerešpektoval upozornenie audítora a účtovníčky, a zvyšoval dlh obce tým, že objednal v rokoch 2014 a 2015 zábavnú pyrotechniku spolu v sume 3 450,00 eur, pričom obec nemala uhradenú faktúru ešte z roku 2013
 - starosta prijal v rokoch 2014 až 2016 v hotovosti daň z nehnuteľností od viacerých daňových subjektov, pričom tieto finančné prostriedky v celkovej sume 10 655,54 eur nezúčtoval do príjmov obce
 - starosta v rokoch 2015 a 2016 vydal rozhodnutia, ktorými vyrubil daňovému subjektu daň za jadrové zariadenie a určil v nich poukázať predmetnú daň na bankový účet, ktorý nebol vedený na obec; časť uhradenej dane v celkovej sume 6 573,64 eur nebola zúčtovaná v príjmoch obce
 - v roku 2017 vydal starosta bez platného mandátu rozhodnutie, v ktorom určil daňovému subjektu poukázať daň za jadrové zariadenie na bankový účet, ktorý nebol vedený na obec
 - v roku 2017 si bývalá zamestnankyňa vyplatila bez schválenia štatutára sumu 2 685,40 eur. Účtovníctvo obce nebolo vedené správne, úplne, preukázateľne a zrozumiteľne, keď obec:
 - nedoložila účtovné prípady účtovnými dokladmi
 - nezostavila účtovné závierky za roky 2014, 2015 a 2016, a ani neuložila príslušné dokumenty do registra informačného systému verejnej správy
 - nevykonala inventarizáciu majetku, záväzkov, ani rozdielu majetku a záväzkov za roky 2011 až 2016.
- Pri kontrole nakladania s majetkom vo vlastníctve obce bolo zistené, že obec:
- neevidovala skutočný stav pozemkov
 - umožnila nadobudnúť vlastníctvo k predávanej nehnuteľnosti (orná pôda) ešte pred úhradou kúpnej ceny
 - starosta v roku 2012 uzatvoril bez schválenia OZ záložnú zmluvu s obchodnou spoločnosťou na zabezpečenie pohľadávky (pôžičky) v sume 25 000,00 eur; z dôvodu neuhradenia tejto pohľadávky si záložný veriteľ uplatnil záložné právo, čím obec prišla o nehnuteľnosť (kultúrny dom) vo svojom vlastníctve; starosta pritom požičané finančné prostriedky nikdy nezúčtoval do príjmov obce.
- Preverením systému vnútornej kontroly bolo zistené, že:
- obec nemala hlavného kontrolóra od septembra 2011
 - nevykonávala predbežnú finančnú kontrolu, resp. základnú finančnú kontrolu.
- Uvedené nedostatky sú dôkazom nefunkčného systému vnútorného kontrolného systému v obci.

ODPORÚČANIE

Vzhľadom na to, že NKÚ SR odstúpil kontrolné zistenia na ďalšie konanie orgánom činným v trestnom konaní a MF SR, navrhol kontrolovanému subjektu iba jedno odporúčanie, a to preveriť daňové nedoplatky vykázané k 31. 12. 2016 a v prípade potvrdenia pristúpiť k ich vymáhaniu.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

V súlade s internými pravidlami a predpismi bol štatutárny zástupca kontrolovaného subjektu priebežne informovaný o zistených nedostatkoch.

Z vykonanej kontroly bol vypracovaný protokol o výsledku kontroly, s ktorým bol, v súlade so zákonom o NKÚ SR, oboznámený štatutárny zástupca kontrolovaného

subjektu. Kontrolovaný subjekt nevzniesol námietky voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Na účely odstránenia zistených nedostatkov kontrolovaný subjekt prijal dve opatrenia, ktorých splnenie, resp. plnenie bude NKÚ SR následne vyhodnocovať v ďalšom období.

5 ZÁVER

Kontrola bola mimoriadne zameraná do plánu kontrol na základe doručeného podnetu. Zameraná bola na vyhodnotenie dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s majetkom obce za obdobie rokov 2010 až 2017.

Zistené uplatnenie záložného práva na obecný majetok poukazuje na skutočnosť, že súčasné všeobecne záväzné právne predpisy nedostatočne riešia oblasť prevodu nehnuteľností obcí a umožňujú tak bezdôvodné obohatenie v prospech iných osôb.

Kontrola taktiež preukázala, že v dôsledku neehospodárneho a neefektívneho nakladania s verejnými prostriedkami môžu exekučné konania zvýšiť celkové záväzky, v niektorých prípadoch aj o 100 %. Existencia exekučných konaní môže viesť až k zrušeniu bežného účtu bankou a k odmietnutiu založenia nového účtu obce, čo následne spôsobí problém pri poukazovaní príjmov v zmysle platnej legislatívy. Obec sa tak môže dostať

do vážnej finančnej situácie. Tak to bolo aj v prípade kontrolovaného subjektu, ktorému banka v marci zrušila účet a od apríla 2017 je bez poukazovaných príjmov.

Nepreplatením finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ, prípadne štátneho rozpočtu z dôvodu nezodpovedného konania štatutára sa môžu malé obce dostať do nepriaznivej finančnej situácie, prípadne až do nútenej správy.

Na základe zistených skutočností NKÚ SR odporúča MF SR zaviesť v obci nútenú správu. Ďalej odporúča MF SR sledovať plnenie povinností obcí – poskytovať údaje o rozpočtovom hospodárení a vkladať účtovné závierky do registra informačného systému verejnej správy.

Závažné porušenia pri hospodárení s majetkom obce a verejnými financiami odstúpil NKÚ SR orgánom činným v trestnom konaní k ďalšiemu konaniu.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2

824 73 Bratislava

☎ +421 2 501 14 451 ✉ info@nku.gov.sk